

Szerkesztői iroda:  
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),  
a hová a lap szellemi részét megillető közle-  
mények intéződik.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:  
Egész évre ..... 32 korona.  
Félre ..... 16 korona.  
Negyedévre ..... 8 korona.  
Egy hónapra ..... 3 korona.

Egyes számok 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és  
ünnepnapokat.

Kéziratok nem akárhányszor vissza-  
adók.

## Fadrusz János.

A nagystílű Mátyás-szobor alkotója  
valami III-ad osztályú rendjelet kapott.  
Nem tudom annak az utját-módját, hogy  
miként szokás rendjelhez jutni. Megta-  
nulni nem is fogom. Kell-e taposni érte  
imitt-amott és mindenikét kell-e ta-  
posni, avagy némelyik önmagától is le-  
hull a magasságból? Ha mindenikét  
kell taposni és ha Fadrusz is taposott:  
akkor megérdemelte, a mit kapott?

Ha... De azt hiszem, nincsen  
„ha”. Ez a Mátyás-szobor nem úgy néz  
ki. Az olyan embernek, a ki ilyen mű-  
vet alkot, nem jár az esze rendjel után.  
Sem az esze, sem a szíve, sem a lába.  
Kedve sincs, ambíciója sincs, ideje sincs  
rendjel után nézni. Másutt bolyong a  
lelke. Azokon a határtalan mezőkön,  
hol a halhatatlanság virágai között  
minden rendjel és minden szertartás  
nélkül találkozhattak a nagy királyokkal.

A hős király végre négyszáz év  
után talált egy hozzá méltó életíróra.  
Most már tudjuk, hogy ki volt Mátyás  
nekünk és ki volt a világnak. Mindenki  
tudja, a gyermek, a cseléd, a boltos, a  
mágnás, a ki megfordul a kolozsvári  
főtéren. Hadseregek szervezője, ellensé-  
gek legyőzője, a középeurópai magyar  
hatalom megteremtője, nemzetének sze-  
me-fénye, korának első lovagja, félelmes  
és igazságos imperátor kardjánál és el-  
méjénél fogva. Ezt a Mátyást támasz-  
totta fel Fadrusz.

Nekünk éppen erre a Mátyásra van  
szükségünk. Nem a fénytűzőre, nem a  
tudásra, nem a könyvtár-alapítóra, nem a  
bőkezű műpártolóra, nem a fényes  
paloták építőjére. Ezek a tulajdonsá-  
gok is értékesek. De ezek iránt van  
fogékonyság a közérzésben. És ezen a  
térzen haladás is van. Amit Mohács óta  
nélkülöztünk: az a nemzeti erő min-  
denható öntudata. Nemzetünk nem ön-  
magában keresi a hatalom sulypontját.  
Azt a politikai fonalat, a mely Budavár  
ormárló nyult a keleti és nyugati ki-  
sebb országok felé és azokat a magyar  
imperium vezérletéhez fűzte, régés-régen  
kijöttünk a kezünk közül. Pedig a termé-  
szeti és néprajzi erőforrások ma is  
ugyanazok, mint Mátyás idejében.

Arra van tehát szükség, hogy a  
nemzeti öntudatban megint föledjen a  
hatalom energiája. Néptünk lelkét törté-  
nelmi érzésekkel és a történelmi hivatás  
kötelességével kell megtölteni. Erre a  
célra, a jó iskolák és a jó könyvek  
mellett legjobb eszköz egy-egy olyan  
szobormű, a melytől Fadrusz alkotott.

Milyen meghatáva áll meg ezen  
szobormű előtt minden ember; nem-  
csak a fajmagyar, hanem a szász is,  
az oláh is, ha becsületes polgára a ha-  
zának. Mert mindenkit megragad az a  
dicsőség, az a tekintély, az a hatalom,  
amelyben az ő ősapjának része volt a  
Mátyás idejében. És e meghatottság-  
ból önként keletkezik mindenkinek lel-

# ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

kében az a néma sovargás; vajha most  
is úgy volna; vajha országunk nem  
darabont volna az államok bolygó rend-  
szerében, hanem álló csillag, önczálal,  
világító képességgel, szerteszét ható  
vonzerővel!

Ez a szobormű beszél, hat, cse-  
lekszik. Megidézi a multat és kijelöli a  
jövendőt. Fadrusz mesterben megszól-  
alt az epikai költő és a nemzeti jós.  
Ezzel a művel Fadrusz a szobrászok  
Petőfije lett.

Mert Fadrusz olyan egyszerű, olyan  
igaz, olyan világos, olyan erőteljes és  
olyan nemzeti, mint Petőfi Sándor. Ezt  
a szobrot mindenki érti, mindenki sze-  
reti, mindenki bámulja — éppen min-  
ként Petőfi Sándor költeményeit. Akár  
az összbenyomást tekinted, részleteire  
bonczolod; a hatás mindig egyformán  
főnséges és elragadó. Szép és remek  
ez a szobormű akkor is, ha zavartalan  
odaadással élvezed; még szebb és még  
remekebb, ha bíráló szemmel kutatód  
az esztetika törvényeinek szigorú mér-  
legén.

A királyi és hadvezéri hatalom  
olyan közvetlenséggel van itt kifejezve,  
hogy a néző önkéntelenül a kalapjához  
nyúl. Mesés erejű barzsi ménen ül Má-  
tyás egy várbástya fókán. Azt a pil-  
lanatot ragadta meg Fadrusz, a mikor  
bevégeződött a győzelmes csata. Ro-  
hanó paripáját éppen ebben a szem-  
pillantásban fekézte megállásra. A gyors  
és erős fékezés alatt a hatalmas állat  
sulya kissé hátratórik, minék követ-  
keztében két hátsó lába kissé széjjel  
áll, mintha egyensúlyt keresne. Nyakát,  
fejét besztegette megadással. Farka  
fel van kötve, nemcsak a kor-  
húség okából, hanem azért is, hogy a  
hosszu szörkőve hullámos lágysága za-  
varná a kemény erőnek összhangját.  
Ló és lovas azt a benyomást kelti,  
hogy képesek minden akadályt eltiporni  
s rohanásuk sulya alatt sziklafalak is  
bedőlnek.

Mátyás főnséges nyugalommal fek-  
tetű kereszte a ló nyakán győzelmes  
kardját és a távolba néz a sasnak me-  
rés és biztos tekintetével. Bizonyára a  
stambuli erőviszonyokat vizsgálta, mert  
a német császárt már kikergette Bécs-  
ből s a kétfejtű sasos zászlót, mint di-  
adalmi jelt nyújtja feléje egyik hős ve-  
zére. Tülfelől Csehország zászlóját ki-  
nálják neki. A félhold zászlóját földre  
hajtvá tartja kezében a harmadik ve-  
zér. Az a Mátyás ragadta meg tehát  
a Fadrusz lelkét, a ki Magyar- és Hor-  
vátországon kívül uralkodott Cseh-  
Móra- és Oláhország, továbbá Szilé-  
zia, Moldova, Bosznia, Hercegovina,  
Karinthia, Krajna, Ausztia fölött;  
végre Dalmácia fele része és mint  
Heltai írta: „Bécsországa” fölött.

Akár a nagy arányok, akár a belső  
érték szempontjából van-e ehhez hasonl  
szobormű hazánkban? Nincs. Egyebütt  
sincs. Amiként, hogy Mátyás király

sincsen több. Hires két lovas szobor a  
bécsi Burgban a lotringeni Károly és a  
savoyai Jenő szobra. Mind a kettő  
ágaskodó lovon ül. Az egyiknél sike-  
rült az egyensúly megtalálása s ez nem  
közönséges számtani és dinamikai fel-  
advány volt. A másik ló ránehezedik  
a farkára is, mintha három hátulsó  
lába volna. De hát mit jelent ez az  
ágaskodás? Jelenti-e a hatalmat? Je-  
lenti-e a győzedelmet? Nem. Ez csak  
egy czirkuszi mutatványt jelent.

A Fadrusz művének történelmi,  
művészeti és politikai becsén mit sem  
változtat a III-ad osztályú rendjel. Tö-  
kéletes marad a mű ezen rendjel da-  
czára is. Az sem változtat rajta, hogy  
nem vonultak ki tisztelgés okából kö-  
zös- és honvédekredek, nem ropogott a  
diszólvés, nem dörgött az ágyú, nem  
jelent meg a király teljes udvari  
fényben a diplomáciai karra. Mi ezt  
már megszoktuk. A mi nagyjaink csu-  
pán a mieink. Érzelmekben nem osz-  
tozik más. Hajdankorunk nagy képei  
nem lelkesítnek mást. Hagyományaink  
szent oltárán nem áldozik más. Örö-  
münk, bánatunk csupán a mieink. Em-  
lékeink csak a mi keblünket melengetik.

Kis parádében részesült Fadrusz,  
de igen nagy szeretetben. Mélyen érző  
magyar lelke beéri a mi koszorunkkal.  
Műve által belépett legnagyobbjaink  
sorába.

Bartha Miklós.

**A civilizista főlemelése.** Időröl-  
időre felmerül a híre a civilizista főlemel-  
ésének. Most legújabbban a N. Fr. Pr. újságol-  
ja, hogy a civilizistát két millió koronával,  
vagyis mindegyik állam részéről egy-egy mil-  
lió koronával föl akarják emelni. Bécsi pa-  
lamentti körök értesítése szerint a kormányok  
már közelebb íly értelmi javaslattal lépnek  
a parlamentek elé.

## A t. Házból.

A képviselőház tegnapi ülésének, a mint  
azt már tegnap távirati rovatunkban meg-  
írtuk, legérdekesebb része volt a Nessi Pál  
interpellációja.

Nessi sulyos politikai hibának tartja és  
vádolja a király tanácsosait azért, hogy nem  
jelent meg a kolozsvári szobor-leleplezésen,  
mert ha tanácsolták volna neki, megjelent  
volna. A király távolmaradása fajó bántalom  
a nemzet nézve, amely bántalom még foko-  
zódik azzal, hogy József Ágost főhercegen  
kívül a királyi család tagjai is távolmaradtak.  
Ausztriában megjelennek mindenütt, ahol kell,  
csak a mi nemzeti ünnepeinktől zárkóznak el.  
A legnagyobb keserűség azonban az volt a  
kolozsvári ünnepen, hogy ismét fölhangzott  
ott a gyűlöletes nótá: a Gotterhalte.

Szél Kálmán rögtön felelt az interpel-  
lációra kijelentette, hogy a király távolma-  
radásának semmi érzelmi oka sem volt. Ő  
felsége egyszerűen magánelfoglaltsága miatt  
nem jelenhetett meg Kolozsváron, amit ő

maga sajnált leginkább. Egyébként József  
Ágost főherceg egyenesen a király képvi-  
seletében volt ott, s azt szereplése folyamá-  
ban mindenkor élénken hangsúlyozta; joga-  
san nem lehet tehát azt állítani, hogy az  
uralkodó nem vett részt a nemzet ünnepében.  
Ami pedig József főherceget illeti, köztu-  
domásu, hogy őt csak sulyos betegsége tar-  
totta vissza, s mindenki tudja, hogy ő ismert  
hazafias érzületénél fogva a legnagyobb  
örömmel vett volna részt az ünnepen, ha  
tehette volna.

A Gotterhalte eljátszásában nem volt  
semmi provokáló szándék. Egyszerűen azért  
játszotta azt a katonai zenekar, mert így ír-  
ják azt elő az uralkodóház tagjainak fogad-  
tatásáról szóló szertartási szabályok, illetőleg  
a katonai szolgálati szabályzat. (Óriási zaj a  
szélső baloldalon. Felkiáltások: Töröljék el  
azokat a szabályokat. Nem tőrjék azt a nó-  
tát Magyarországon.) Arra kéri a Házat és a  
nemzetet, hogy az ilyen kicsinyes okok miatt  
ne zavarják meg a kíváncsot és üdvös össz-  
hangot a nemzet és dinsztia között. (Helyes-  
lés jobbról, zajos ellentmondások balról.)

Nessi Pál tiltakozik különösen a Gotter-  
halte ellen és kijelenti, hogy annak eljátszá-  
sát minden alkalommal meg fogják akadá-  
lyozni. (Zajos helyeslés balról.) Nem veszi  
tudomásul a választ.

Elnök fölteszi a kérdést. A többség a  
választ tudomásul veszi. (Hoch, hoch, hoch,  
balfelől.)

## E. M. K. E.

++++

Jelen vannak: gróf Béli Akos elnök,  
Sándor József t. alelnök-főtájtár, Merza La-  
jos kir. tan., főpénztáros, Szekula Akos el-  
nök, Balogh Károly jegyző.

Báró Feilitzsch Arthur, Fekete Gábor,  
Hollaky Zoltán, Hory Béla, Pál István, Polcz  
Rezső, Gy. Sipos Károly, Szabó Samu, Dr.  
Török István, Dr. Weiss József, Vuchetich  
Sándor alapító és választott választmányi  
tagok.

Elnökölt: Béli Akos gróf.  
Előadott: Sándor József.  
Jegyzett: Balogh Károly.

Mult ülés jegyzőkönyve felolvasztván,  
hitelesítették.

T. alelnök-főtájtár megteszi havi jelen-  
tését. E szerint a Wesselényi-szobor leleple-  
zésen Dobál Antal ügyvédi kamarai elnök,  
választmányi tag képviselte az egyesületet.  
A Mátyás király-szobor leleplezési ünnepén  
és a kapcsolatos ünnepségeken gróf Béli  
Akos elnök, Sándor József t. alelnök-főtájtár  
és Merza Lajos kir. tan., főpénztáros  
voltak az egyesület képviselői. A szobor  
leleplezési ünnepre az egyesület tagjai az  
Emke zászlója alatt vonultak ki s a királyi  
sátor közelében foglaltak helyet. Az Emke  
a Mátyás király-szobor talpazatára óriási  
csor- és gyopár-koszorút helyezett, a ko-  
szoru széles nemzetiszíni szallagján a fel-  
írással „Nemzeti nagyságunk dicső királyá-  
nak az Emke.”

A választmány jegyzőkönyvi köszö-  
netet szavaz Nánásy Géza az Adria biztosi-  
társulat főfelügyelő-kárbeosztójának Budape-  
sten, hogy az Emkének 106 új tagot és szá-  
mos adományt gyűjtött.

Főpénztáros jelentése szerint az egye-  
sület mult havi forgalma 9296 K. 04 fill. eb-

Kiadóhivatal:  
Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetési ára  
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-  
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyilttéri cikkek garmond sora után  
40 fillér fizelendő.

ből készpénz bevétel 7510 K. 52 fill. Össze-  
sen vagyon szeptember 30-án 2.817.482 K.  
73 fill. Szólaló örvendetes tudásul.

Olvasztatik az algógyi székek földmí-  
ves ishola ellenőrző bizottságának jelentése  
az iskola szeptember 21-én megtartott záró-  
vizsgájáról, melyen az egyesületet a t. ale-  
nök-főtájtár, Lészai Ferencz kir. tan. föld-  
birtokos, Polcz Rezső ügyvéd és a miniszter  
részéről Dr. Koefler István képviselték. A vá-  
lasztmány élénk és mecsesere után minden-  
ben tudomásul vette a bizottság jelentését s  
pártolólaj terjesztj fel a kir. földmívelésügyi  
miniszterhez. A bizottságnak jegyzőkönyvi  
köszönet szavaztatott.

Balázsfalvi Emke kiskedővőhöz óvónő-  
nek Sylvester Irén kinevezeték és egy dajka  
fogadtatik fel. Az óvó átalakíték és felsze-  
relési költségeire 1291 K. 44 fill. kiutaltatik.

Vámos udvarhelyi Emke iskola folyó  
tanévi költségvetése 128 k. 90 fillérel jóvá-  
hagyatik. A szegénysorsu tanulóknak tan-  
könyvek küldeték.

Brassói m. kir. áll. faipari szakiskola  
ösztöndíjas növendékeinek 200 K. e tanévre  
is megszavaztatik.

Zalatnai állami iparostanoncz iskola nö-  
vendékeinek 200 K. e tanévre is megszavaz-  
tatik.

Patai áll. iskola konviktsa 50 K. se-  
gélyt kap.

Koós Ferencz kir. tanácsos előterjesz-  
tésére három romániai tanuló magyar leány  
költségeire 150 K. kiutaltik.

Kis-sebesi Emke iskola költségvetése  
256 K. 20 fillérel jóváhagyatik, az egyesti-  
let folyomodik, hogy a vidékről feljáró nö-  
vendékek érdekében Sebesváralján feltétele-  
sen vasuti megállóhely legyen.

Olvasztatik Beregszászy László Emke fő  
könyvvéllő jelentése a Berkes-féle nagyváradi  
gyár megvizsgálásáról. A jelentés a legked-  
vezőbb s ennek alapján Berkes Bertalanak  
felhatalmazás adatik parkett fénymáz forga-  
lomba hozatalára is. Az egyesület felterjeszt-  
tesz a honvédelmi m. kir. miniszterhez,  
hogy a honvédség ide vonatkozó szükségletei  
ne osztrák gyártmányból szerezessenek be.

Salamon János cs. kir. udvari zenemű-  
vész, a bécsi udvari opera zenekarának tagja:  
„Éljen a király!” Emke indulót adván ki, me-  
lyet már egy a közönségsereg, mint a hon-  
védség zenekari mindenfelé játszanak. Az  
indulóból 100 példány az Emke dalosköröknek  
megrendeltetik. A jeles zeneművésznek jegy-  
zőkönyvi köszönet szavaztatik.

Még több kisebb kérdés letárgyalása  
után a gyűlés az elnök éltetésével vé-  
get ért.

## Itélet.

++++

A Dob-utczai rablógilykosság.

Budapest, okt. 15.

A budapesti büntető törvényszék teg-  
nap délután 4 órakor folytatta tárgyalását  
Gelber Baruch bűntényében. Az esküdtekhez  
intézett kérdések felolvasása után az esküd-  
tek visszavonultak a verdikt meghozatala  
végett. Este fél hét óra volt, amikor az es-  
küdték elnöke kihirdette a verdiktet, amely  
Gelber Baruchot bűnösnek mondotta ki szán-  
dékos emberölésben, rablásban és két lopás-  
ban. Ezután az ítélőhatalma került a sor.  
Dr. Széll Barnabás királyi ügyész a bünte-  
tés legnagyobb mértékének alkalmazását  
kérte. Dr. Fried Vilmos védő az ügyési in-  
dividuummal szemben meggyőző érvekkel bi-  
zonyította, hogy a büntetés legnagyobb mér-  
tékének alkalmazása ezuttal nincs helyén. A

## TÁRCZA.

Az erdélyrészi szépművészeti  
társaság kiállításáról.

++++

Mindig örömmel tölt el, ha valami olyan  
történet, a mi szűkebb hazánk fővárosát ki-  
emeli a kisebb vidéki városok sorából és a  
mult emlékei mellé a jövő reményeinek utat  
nyit. Hát még, mikor a remény valóság-  
gá válik és ott áll a maga nagyszabásu pom-  
pájában városunk főterén a nagy, az igaz-  
ságos Mátyás királynak remek emlékszóbra,  
ez az impozáns emlékeztető jele a mult di-  
csőségének? Ez az emlékmű egy csapásra  
kiemelte városunkat a kisvárosok sorából és  
sok más, nagyobb, gazdagabb fölé állította.  
A mely város ekkora áldozattal örökítette  
meg dicső szülőtte emléket, a mely város  
egy olyan művészt tudott megnyerni nemes  
célja kivitelére, mint Fadrusz János, attól  
még nagyon sokat lehet várni, az még sok  
áldozatot fog és kell, hogy tegyen a mű-  
veltség, a művészet oltárán.

Mert ha a mult fénye a harzai dicső-  
ségen alapult, a jövő kilátásai a közműve-  
lőden, a művészet ápolására utalnak. Hogy  
milyen óriási haladást tud ezen a téren fel-  
mutatni magyar hazánk, hogy székes fővá-  
rosunkba mennyiféle intézményt hirdeti a  
művészet megvalósítására való törekvést, azt én  
ennek a kis tárczának a szűk keretében  
nem részletezhetem. Elég azt tudnunk, hogy  
ezeken a nemes példákon felbuzdulva, az  
erdélyi részekben lakó képzőművészek, a  
fővárosiakkal szövetkezve, kiállítást rendez-  
tek, a mely — tekintve, hogy az első eb-

ben a nemben — meglepő eredményeket  
mutat fel, melyek megérdemlik, hogy beha-  
tóbban foglalkozzunk velök.

A megnyitó ünnepségekről, a főher-  
cege, a miniszterek látogatásáról már refe-  
ráltak a lapok. Legyen szabad hát nekem  
kissé a kiállítás tárgyairól szólnom. Igaz,  
laikus vagyok, de így legalább senki sem  
vádolhat részrehajlással és ösztön-  
selem álláspontról mondhatom el a kiállításon  
szerzett benyomásaimat.

A mint illik, vegyük tekintetbe a ven-  
dőjogot és szóljunk először is a fővárosi  
művészekről, a kik oly szívesek voltak a ki-  
állítást műveikkel gazdagítani.

Mindjárt belépésnél Fadrusz Wenkheim  
szobra fogad, egy előkelő uriember gyö-  
nyörű telivér paripán, a melynek a finom  
ideget mintha remegni látnók, annyira élet-  
hű a szép állat, épen mint gazdája, kinek a  
nyájas mosolya mintegy kedves üdvözlét ra-  
gyog felénk.

Ettől balra van Fadrusznak a híres  
Krisztus szobra, a mely — még nem is olyan  
régén — az általános figyelmet az akkor  
még teljesen ismeretlen művészre vont.  
A régítő sokban eltérő felfogást látunk  
ezen a nemes egyszerűségében oly rendki-  
vül szép és megható szobron.

Fadrusznak egy harmadik, rendkívüli  
finomsággal kidolgozott kisebb szoborműve  
a Toldi, a mint egyik farkast a másikkal  
agyonytűti.

Művész férje mellé méltán sorakozik  
Fadrusz Jánosné az ő kedves kis duczás  
lányaival, a melynek az arcán annyi a  
kellem, a kifejezés.

Strobl Alajos több mellszoborral veszen  
részt a kiállításon, az egyik Szilágyi Dezsőt  
ábrázolja s a nagy férfiú rendkívüli testi- és

lelkierőtől duzzadó alakját remekül adja  
vissza.

Az idegenek között felemlítjük még  
egy nagyon tehetséges kezdő munkáját, a  
Hegedűs Sándorné által készített, férjét ábrá-  
zó, a megszólalásig hű mellszobrot.

Kisebb dolgokat állítottak ki még Li-  
geti Miklós és Istók János, amaz ismertebb,  
ez újonnan feltűnt név a szobrászat terén.

Ezen a téren — sajnos! — az erdély-  
részek nagyon keveset produkáltak. Mig  
látni töltök egy, kétfőnek a műveit. Ezek  
közül a legkiválóbbak: a br. Wesselényi  
Miklós bronz relief képe és egy tehetséges  
és szorgalmas kezdőnek, Szessák Ferencz-  
nek néhány komoly megfigyelésre méltó  
kisebbs mellszobra, tanulmánya.

A festők már nagyobb számban vettek  
részt a kiállításon.

Elsősorban Telepi Károly néhány táj-  
képét említem meg. A tőle megszokott fi-  
nom színezéssel vannak megfestve és olyan  
hangulatosak, melankolikusak.

Melléje méltán sorakoznak a Neográdi  
Antal vízfestésű tájképei, a Pálya Celestin  
őszireggele s a Tölgyessy Arthur ritkasze-  
p, „Kencsei réjtje”, „Aranyugarak.”

Kézdi Kovács László egész sor szép  
tájképpel szerepel, melyek közül leginkább  
megragadott a „Hervadás” Nádler Róbert  
hasonlóan több tájképet s egy nagyszabásu  
csendéletet állított ki.

A ködös, homályos képek közül a Stetka  
Gyula képe tűnt leginkább a szemembe,  
ehhez számít a Kaczányi Ödön „Castello di  
Mare”-ja és „Dunai malma”-i. Nagyon szé-  
pek még a Szlányi Lajos, Vaszary János,  
Aggházy Gyula tájképei.

Genrokép egyáltalán nem sok van a

tárlaton, az is inkább a helybeli festőktől, a  
kik később kerülnek majd sorra. Kedves a  
Knopp Imre „Kontárkodó Faun”-ja, hangu-  
latos a Boruth Andor „Karácsonyest”-je stb.

Arczkeképek igen szépek vannak; ezek  
között első sorban kell megemlítenem a Ben-  
czur Gyula két arczkeképet, melyek egyike egy  
nőt ábrázol mesteri kivitelben, a másika...  
nem is arczkep talán, hanem maga a Mes-  
ter, a kit ábrázol, olyan hű, olyan éllettől  
duzzadó ez a kép.

Szép, eszményi alak a Lotz Károly  
„Női arczkep”-e, az ő ideális, finom moda-  
rban festve, nagyon szépek, élethűek a  
Bulló Ede arczkeképei, kiváltképen a „Gróf  
Apponyi Albert” arczkep pompás alkotás.  
László Fülöp csak egy arczkepét küldött, a  
Görgei sokat emlegetett képmását.

És most méltó befejezésül megemléke-  
zem a Roskovits Ignác byranzi styll ké-  
peiről, melyeket a budavári Szent-István te-  
rem mozaikjaihoz festett mintául, roppant  
tanulmánnyal és minuciózus szorgalommal.  
A Szent-István királyi koronázása, Szent  
István, a mint a keresztény vallást hirdeti,  
Szent Erzsébet, Szent Margit, Szent Imre s  
a többi királyi alakok mind, egyenkint meg-  
érdemlik, hogy az ember behatóan tanul-  
mányozza őket és hosszasan gyönyörköd-  
jenek bennük. Az a sok bársny, selyem, arany,  
ezüst himzés, fegyver ékszer mind muze-  
umokban összekeresett régiségek után van  
festve, csakhogy alakját korhűen, a maguk  
valódi környezetében állítsa elő. Különösen  
szépek a Szent Erzsébet, Szent Imre és Szent  
Margit képei a magyar légies, átszellemült  
lényükről, mig ellenben a királyalakok a  
férfiasság, erő és harciasság szimbolumai.  
De elég mára ennyi. Jövő cikkem az

erdélyi festőknek van szánva, a harmadi-  
kban pedig a női festőkről fogok szólni, a  
kik igen sok és értékes képpel járultak a  
kiállítás érdekessé tételéhez.

Fanghné Gyujtő Izabella.

## LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.) (33.)

XI.

Ez időre elég volt a jelenben élni és  
hagyni, hogy a jövő gondoskodjék megáról.  
Hozzon a jövő bár mit, ő a lábbadozás-  
nak ezen álmódjához, nyugalmas napjaira min-  
dig egy fog visszatekinteni, mint életének a  
legboldogabb napjaira.

Egy éneklő hang hallására remegés  
futotta át az egész valóját. Az énekes köze-  
ledni látszott. A dal nem volt ösmeretlen  
előtte, sem a hang sajátságos édessége. A  
következő percben Florence jött fel a lép-  
csőkön, fedetlen fővel, felhár ruhába öltözve  
és rózsákkal a kezében. Ott ott látva, meg-  
lepetéssel állott meg.

— Ne mozduljon! — mondá gyorsan,  
a mint Russell megmozdult, hogy felálljon  
és egy pillanat alatt az oldala mellett volt,  
hogy szándékát megakadályozza.



vagobb, gondolkodnyeb







**SZÁLLITMÁNYOZÓ és**  
**Fuvarozó társaság.**  
 Központi iroda: Wesselényi M.-u. 7.  
 Telefonszám 71.  
 Vasuti iroda: Ferencz József-ut 120.  
 Telefon 380-      Telefon 380.

Azon alkalommal, hogy a kolozsvári m. kir. dohángyár részére a fuvarozást hosszabb időre szerződésileg elvállaltuk, 1884 év óta Deesen folytatott szállítási üzletünket a helyi piacra is kiterjesztettük. Anyagi áldozatot nem kímélve üzletünket a mai kor igényeinek megfelelően rendeztük be. Képesek vagyunk bármily **fuvarozást, szállítást, költöztetést** lehető leggyorsabban, pontosan, mérsékelt **olcsó díjért** eszközölni.

Kérjük a nagyérdemű közönség b. pártfogását és megrendeléseit.  
 Kiváló tisztelettel  
**Hárnik E. és társa.**

**A mezőörményesi gazdaságban**  
 1903 Január 1-én a  
**gazdatiszti állás**  
**betöltendő**

Pályázók szolgálati bizonyítványokat  
 Velits Zoltán címére Mezőörményes  
 küldjék. 2129. 1-3.

Alapítva 1859-ben      Alapítva 1859-ben  
**Rum és Likör Gyár.**  
**KOLOZSVÁRT.**  
 Kültetve arany éremmel az 1885-iki Orsz. Kiállításán.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a 43 év óta fennálló  
**Neff Ádám utóda**  
 ezimű jó hírnevű **Rum és Likör gyáromra**, ugy-  
 szintén fűszer üzletre Wesselényi Miklós-utca 29. szám (volt Hid-utca) a főpostával szemben, a hol is raktáron vannak saját gyártmányu **Rumok** mindennemű **Likörök** valódi Seprő és Szilva pálinkák, székely fenyővíz, a legjobb hazai és francia cognak, a legfinomabb egészen friss thea Peco, császár melán, valódi orosz Karaván és mardarin theak eredeti kis és nagy csomagokban. — Erdélyi házilag kezelt **sztall és omege borok** naponta friss töltési butellás sörök. Mindennemű fűszerárunk minden rendelést házhoz szállítok. Vidéki rendelések azonnal teljesítenek jó minőség és szolid árak mellett. A n. é. közönség eddigi pártfogását jövőre is kérve 1015 6-25. Kiváló tisztelettel  
**Neff Ádám utóda.**

**NAGY BUTOR RAKTÁR és KARPITOS MUHELE.**  
**MÁYER GÉZA**  
**KOLOZSVÁRT Jókai-utca 4. sz. alatt.**  
 Állandóan raktáron nagy választékban teljes lakás, szalon, ebédlő, háló, gyermek és férfi berendezési butorok. Ugy egyes butor darabok, valamint vasbutorok a legnagyobb választékban kapható. Elvállalok mindennemű kárpitos munkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Butor javítást és átalakítást a legolcsóbb árban számítok. Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközlők. A n. é. közönség b. pártfogását kérve Tisztelettel 922. 9-25.  
**Mayer Géza**  
 kárpitos és diszító.

**ÁKONTZ SÁNDOR** Erdélyrészi legregibb  
 Kézimunka, Kötött és Rövidáru Raktára  
 Kolozsvárt, Mátyás király-tér. Saját ház.  
**Ajánlja**  
**kézimunka ujdonságait**  
 ugyszintén az összes hozzávaló szövet és **fonalait.**  
 Bélles, Peltsche, Zsinor, galandok és szabó kellékekből.  
 Határozott árak, pontos kiszolgálás.  
 Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan teljesít. 866. 21-50.

**H i r d e t é s e k**  
 a legolcsóbb árban  
 felvételnek a kiadó-hivatalban!

**Eisler Mór**  
 férfi és női cipész **KOLOZSVÁRT, Kossuth Lajos utca 10 sz.** (Volt Unitárius collegium.)  
 Tisztelettel van szerencsém tudomására hozni helyi és vidéki t. megrendelőimnek, valamint a nagyközönségnek, hogy a tizenhat év óta szolid alapon vezetett **cipész üzletemet** Wesselényi Miklós-utca 13 sz. alól **Kossuth-utca 10 sz. alá, a volt Unitárius Collegium** épületébe helyeztem át, hol mint eddig, úgy a jövőre is főtevésem lesz a legkényesebb izlésnek és megelégedésnek. Életemben, a saját műhelyemben készült és nem idegenből ide importált első minőségű férfi-, női- és gyermek cipőket kaphatók. Megrendelések pedig pontosan gyorsan és lelkiismeretesen teljesítenek. — Vidéki megrendeléshez elegendő egy használt czipő beküldése. Az eddigi szives bizalmat megköszönve, kérem t. megrendelőim további kegyes támogatását. Hazafias tisztelettel  
**EISLER MÓR**  
 férfi és női cipész.  
 4-15. **Kossuth Lajos-utca 10 sz.** (Volt unitárius collegium.)

**Uj női divat terem.**  
 Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, Mátyás király-tér 10 sz. alatt egy  
**női divattermet**  
**nyitottam.**

Elvállalok mindennemű angol és francia ruhák u. m. estélyi és bál toilették, utcaizai és lovagló ruhák, valamint kabátok és gallérok és minden e szakba vágó munkák elkészítését jutányos árban.

Mint hogy gyakorlati képzettségemet Budapest, Bécs és Berlin legelőkelőbb szalonjaiban nyertem, valamint a szabászatban való kiképzésem a világhírű „Szabó Akadémián” Berlinben; abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőim legkényesebb izlését is kielégíthetem.

A n. érdemű hölgyközönség pártfogását kérve, egyben értésére adni bátorodom, hogy a szabászat minden ágában akadémiai szisztema szerint oktatást adok. Kitérő tisztelettel

**INKEI (Indig) MIHÁLY**  
 női szabó. 2124. 2-20.

**Bácskai**  
**FAJ-ZELLER**  
 legizletesebb és legtartósabb zeller kapható Széchenyi-tér 14 sz. 3-3.

**Világ-Panoráma**  
 elsőrangú műintézet  
**Kolozsvárt, Szentegyház-utca 3 szám.**  
 1902 október 12-től 18-ig.  
**Dél-Tirol.**  
 Uj sorozat minden vasárnap.  
 Mindennap nyitva (vasár- és ünnepnapokon is) reggel 10-től 12-ig délután 2-10.  
 815. 34-x. **Az igazgatóság.**

A ki téli tűzifa szükségletét idejekorán fedezni kívánja, ne mulassza el  
**Stotter Jakab tűzifa raktárát**  
**Ferencz József-ut 41 szám alatt,**  
 megtekintni, a hol  
 4 □ méter I. osztályu búkkfa házhoz szállítva 22 K.  
 4 □ m. válogatott vastag hántott 24 K.  
 Teljes 4 □ méter I. oszt. búkkfa felaprítva és házhoz szállítva 26 K.  
 Teljes 4 □ méter válogatott vastag hántott fa felaprítva és házhoz szállítva 27 K.  
 100 kg kurtúra aprított I. oszt. búkkfa 500 kg-tól felfebb 1 K. 50 f.  
**megrendelhető.**  
 Nagyobb megrendelésnél, megállapodás szerint, kedvező fizetési feltételek.  
**Telefon szám 267. 12-30**

**ÜTŐ Á.**  
 férfi szabó terme.  
 Kossuth Lajos-utca 10. szám. (Régi unit. collegium.)  
 Mintán szabásati szakképzettségemet a nagyméltósági ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által engedélyezett ösztöndíj folytán Európa legelső intézetében Drezdában kiténtető eredménnyel szereztem.  
 Ennélfogva a szabászat terén előforduló mindennemű **uri ruhákat** ugyszintén **papí palástokat és jelmezeket a legutolsó divat szerinti szabással a tegmagasabb igényeknek megfelelően készítek el.**  
 Legfőbb törekvésem oda irányul, hogy pontos, izléses és munkával szolgálhassak nagybecsű rendelőknek, mivel természetem csakis **elsőrangú és szakképzett munkásokkal** dolgoztatok, mindezek folytán a nagy-rabesült rendelők közönség szives pártfogását kérve maradok 869. 22-30.  
 Kiváló tisztelettel  
**Ütő Árpád.**

**Ruhafestést, Ruhatisztítást, Fehérnemű mosást, Agytoll fertőtlenítést**  
 a legolcsóbb árak mellett elvállal  
**DÁVID ÖDÖN**  
 vegyszereti kelmefestő, ruhatisztító, agytoll fertőtlenítő és gőzmosó gyára  
**KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 86-88 sz.**  
 Elvállalok irodát: Telefonszám 495.  
 Ünő és Rózs-utca sarkán. Vidéki munkák a leggyorsabban elkészítenek.  
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

**KITÜNTETVE 9 éremmel. SESZTÁK JÁNOS KITÜNTETVE 9 éremmel.**  
 porcellán-, majolika és üvegfestészete Kolozsvárt, Jókai-utca 2 sz. gr. Rhédey-ház, a New-York szállodával szemben.  
 Porcellán-festészetenben magyar, francia, angol s japáni stílusban úgy teljes készleteket, valamint egyes darabokat készítek és készletek kiegészítését elvállalom. Elvállalok mindennemű porcellán-, majolika-, és üvegfestészeti, fényképek, czimerek és monogrammok elkészítését, valamint tüzen való porcellán forasztásokat is. Női kézi munkára való előrajzolás és kifestés u. m. vászonra, selyemre, bársonyra stb., műkedvelőknek mindennemű festészeten mérsékelt díj mellett oktatást adok s az általuk festett porcellán tárgyak kiegészítését felvállalom.  
 Festés alá való tárgyak a porcellán-festékek legnagyobb árválasztékban nálam minden olcsón gyári áron kapható. 932. 11-50.

**Házilag kezelt mosóda a „NEPTUN”-hoz megnyílt**  
**Kolozsvárt, Jókai-utca 2 szám, a New-York szállodával szemben.**  
 Házilag kezelve tisztítok minden e szakmába vágó fehéreműt a legszebb kivitelben, ugymint **menyasszonyi kelengyét izlésesen diszítve, legkényesebb pipere munkát** felelősség mellett. Ing és gallér tükörfényesen vasalva stb.  
 Uri házakhoz havi bérért mosást elvállalok.  
**A házi kezelést a ruha tartóssága mutatja meg.**  
 A nagyérdemű közönség támogatását kérem Kiváló tisztelettel  
 967. 11-25. **HARASZTOSI GYÖRGY.**

**Erdély egyedüli speciális kalap raktára.**  
**Strasser Lajos**  
 Főüzlet: **KOLOZSVÁRT.** Fiók-üzlet: **Egyetem-u. a New-Yorkkal szemben.**  
**Wesselényi Miklós-utca 22. sz.**  
 Kizárólagos raktár a leghiresebb bel- és külföldi kalapgyárakból.  
 Minden idenyre új modellek a legdiszesebb választékban.  
 Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök.  
 921. **A nálam vett cylinder kalapok ingyen vasaltatnak.** 16-50

**Telefonsz. 399. A kenyérliszt fogyasztó közönség figyelmébe! Telefonsz. 399.**  
**A hét év óta fennálló és szolid alapokon vezetett üzletem t. vásárló közönsége előtt már rég bebizonyult tény és valóság, hogy az ország legjobb lisztjei, a legolcsóbb árban nálam**  
**STERN JÓZSEF** lisztkereskedőnél, Wesselényi Miklós utca 12 szám alatt kaphatók.  
 Egy próba megrendelés elegendő, hogy erről bárki is meggyőződést szerezheszen. — Ugyanott a közönség kényelmére a legutányosabban mindennemű finom minőségű fűszerárak is, valamint elsőrendű, kiténtető minőségű  
**TÜZIFA** **waggon és ölszámra, vágottfa mászáknak házhoz szállítva, teljes méret és felelősség mellett kaphatók.** **TÜZIFA**  
 972. 12-30. **STERN JÓZSEF** liszt, fűszer és fakeskedő.

**Fodor József butorgyáros**  
 es. és kir. udvari szállító, kárpitos és diszító.  
**BUDAPEST, KOLOZSVAR,**  
**V. Nádor-utca 2. Szentegyház-u. 6. (Status palota)**  
 Kolozsvárt, Szentegyház utcaizai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelben kész **ebédlő, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből**, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.  
 Teljes lakás berendezések vállalat, rajzok szerint is, szigoruan stílszerű kivitelben. 867. 21-50.  
**Lelkiismeretes kiszolgálás! — Mérsékelt szabott árak!**  
 szövetek zászlók és czimerekkel. Kölesönképen is.

**FELHÍVÁS**  
 a magyar közönséghez!!  
 Városunk rég sirban porladó nagy szíllő: igazságos Mátyás király emlékszóbrán leleplezésére készülnek. Általános és nagy pompával töljük meg e napot, melyen feljull régi dicsőségünk múltjának emlékei. Az egész magyar haza egygy olvad e napon, az emlékezésnek ama napján, midőn Mátyás az igazságos iránt rojjuk le kegyeletünk adóját.  
 Hogy a nagy király emlékezte külsőleg is kifejezést találjon, a városi tanács és a szoborbizottság hozzájárulásával a leleplezés alkalmából egy páratlanul szép emlékképet adunk ki. Ez emlékkép méltó városunk dicső szíllőinek emlékéhez. Annak ott kell lenni minden magyar ember ház falán: a palotában mint a kunyhóban egyaránt!  
 Fadrusz alkotása, Mátyás király szobra Horti Pál jeles festőművész által festett képről sokszorosított és díszes ke-  
 rettel látatott el. Nem áldozhatunk tehát méltóbban Mátyás király emlékének, mintha megszerezük e gyönyörű kivitelben előállított képet és ezáltal növeljük a szobor alapját, mert a nyers bevételből 10 százalékot juttat a szobor-alapoz.  
 Ára díszes matt antik kerettel 90 cm. széles 70 cm. magas **24 korona.**  
 Hogy ezen képetek magának mindenki megszerezhesse, azt nemcsak készpénzért, de részletfizetés ellenében is árusítjuk. Készpénzfizetés mellett 15% engedményt adunk. Kisebb képek 2/3-án, nagyobbakban kaphatók: díszes kivitelben 60 fillérért, egyszerűbb kivitelben 40 fillérért valamint a Mátyás-szoborra vonatkozólag mindennemű művészeti levelező lapok alantírt ezimél beszerezhetők, de mindezek — az ünnepély alkalmával — bármely kolozsvári üzletben kaphatók.  
 Hazafias tisztelettel  
**Mátyás király-szóbrának képviselője.**  
**Kolozsvárt, Ferencz József-ut (Benigni palota.)**

**Gyár Jókai-utca 4. szám. KOLOZSVÁR. Raktár Mátyás király-tér 5 sz.**  
**DEUTSCH MIKSA**  
 első erdélyrészi sebészeti műszerek, kötszerek, látszerek, testgyenesítő gépek gyára, motor erőre berendezve.  
 a m. kir. Ferencz József tudomány egyetemi klinikák s a „Karolina” kórház és az ezzel kapcsolatos Ideg és Elmeegógyászati intézet valamelyik a „Veres-kereszt” stb. vidéki kórház szállítója.  
 Hol járó, testgyenesítő gépek, fűzők Hessing módszer szerint, mű és végtagok és más e szakmába vágó gépek készülnek, javítás, köszörülés, nickelés gyorsan, jutányosan és kifogástalanul eszközöltek.  
 Ujjonnan berendezett üzletben és raktárában villanygépek, irrigateurok, első minőségű „Párizsi látszerek, szemívegek és raktárában zsebkések és ollók, borotvák, angol és francia köldök has és sérv kötések, gummi harisnyák, Dianna övök stb. dus választékot tart jutányos árban. 894. 14-50.  
**Gyár Jókai-utca 4 sz. KOLOZSVÁR. Raktár Mátyás király-tér 5 sz.**